

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 20.09.2001№ 2740-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 11.11.2020)
2. Глосарій банківської термінології НБУ. URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734&cat_id=124733 (дата звернення 11.11.2020)
3. Андрущак Є. М., Мельник Б. К., Щуревич О. І. Діагностика рівня капіталізації банківської системи України. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль: ТНТУ, 2016. Том 50. № 1. С. 105-113. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/123456789/18623> (дата звернення 12.11.2020)
4. Юнко О.М., Возна Л.Б. Капіталізація вітчизняних банків: стан та перспективи зміцнення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 19. с. 476-482. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/19-2017/92.pdf> (дата звернення 12.11.2020)

УДК 336.77

Стрельченко А. О.,

*студентка 6 курсу факультету фінансів
ДВНЗ “КНЕУ імені Вадима Гетьмана”*

Чуб П.М.

*к.е.н., доцент кафедри банківської
справи та страхування*

ДВНЗ “КНЕУ імені Вадима Гетьмана”

Підвищення ефективності методів управління кредитним ризиком в банках України

Кредитний ризик посідає особливе місце серед ризиків, які притаманні банківській діяльності. Він має значний вплив на фінансову стійкість банківської установи, тому обов'язковою умовою стабільного функціонування банку є ефективне управління даним ризиком.

Для вдосконалення методів управління кредитним ризиком українським банкам необхідно звернутися до зарубіжного досвіду та адаптувати його до вітчизняних реалій. Серед поширених за кордоном, особливо у високорозвинених країнах Заходу, проте досить обмежених у застосуванні та рідко вживаних у вітчизняній банківській системі, методів мінімізації кредитних ризиків, слід виділити: страхування кредитних ризиків, продаж кредитів, сек'юритизацію, контроль за якістю та рівнем кредитного ризику, аудиторські перевірки позик.

За кордоном значного поширення через свою ефективність набув такий метод мінімізації кредитних ризиків як *страхування*. Законом України «Про страхування» передбачено один вид добровільного страхування кредитних ризиків — «страхування кредитів», який включає відповідальність позичальника за непогашення кредиту. Проте, страхування ризику непогашення кредитів не отримало в нашій країні належного розвитку.

Вітчизняним банкам потрібно співпрацювати зі страховими компаніями, це допоможе зменшити збитки від кредитних ризиків, у випадках визнання заборгованості безнадійною, або відмови позичальника сплачувати відсотки [1].

Поширеним за кордоном методом управління кредитним ризиком є й *продаж кредитів*. Кредити зазвичай продаються за ціною, яка нижча за їх номінальну вартість. У Філіппінах, Бразилії, Аргентині, Мексиці та Перу кредитні борги продаються у співвідношенні 5 центів до 1 долару номінальної вартості [2].

Такі кредити купуються пулами в мільйони доларів, в основному, банками та корпораціями, які мають досвід роботи в країні-боржнику. У випадку покращення економічного стану у такій країні, покупці отримують значні прибутки, а в негативному випадку збитки за такими кредитами є меншими, ніж при їх безпосередньому наданні [3].

Перспективним є застосування українськими банками такої форми продажу як *сек'юритизація*. При її здійсненні банк пропонує для продажу не самі кредити, а цінні папери (фінансові вимоги), які були випущені під них.

Така операція дозволяє банку вивести з балансу частину ризикованих активів. Для успішного проведення сек'юритизації обсяг активів повинен бути значним, щоб забезпечити ефективність її проведення, враховуючи значні витрати, а самі активи повинні бути довгостроковими та однорідними.

Для поширення сек'юритизації в Україні на макроекономічному рівні необхідно, перш за все, визначити правовий статус спеціалізованої юридичної компанії та специфіку оподатковування таких операцій, правовий режим угод у разі ліквідації банку-оригінатора та порядок передачі вимог резервній обслуговуючій установі в разі неспроможності основної виконувати свої функції. Повноваження з регулювання та забезпечення розвитку операцій сек'юритизації доцільно покласти на Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку.

Для вдосконалення управління портфельним кредитним ризиком необхідно забезпечити постійний *контроль за якістю та рівнем ризику* та вжити наступних заходів:

- постійний аналіз кредитного ринку і розробка заходів із залучення та відбору найбільш вигідних для банку кредитних заявок;
- аналіз фінансового стану позичальників з попередньою перевіркою достовірності даних про їх діяльність;
- аналіз застав та інших видів забезпечення повернення позик, організація роботи з ефективного управління та ліквідації заставного майна;
- постійний аналіз структури кредитного портфеля, виявлення проблемних кредитів і вжиття заходів щодо ліквідації такої заборгованості.

Також одним із шляхів вдосконалення даного процесу є запровадження *аудиторських перевірок позик*, які є популярними за кордоном. Такі перевірки проводяться спеціальним відділом банку та відрізняються від контролю кредитного інспектора тим, що він здійснюється без попередження працівниками незалежних служб, які не пов'язані з кредитним відділом. При контролі великих проблемних позик можуть бути використані повторні

перевірки бухгалтерської та фінансової звітності, документації та якості застави [4, с. 166].

Таким чином, використання зарубіжного досвіду з його адаптацією до вітчизняних реалій дозволить підвищити ефективність управління кредитним ризиком, вдосконалити існуючу систему ризик-менеджменту у банках України, створить умови для розвитку існуючих рейтингових агентств та кредитних бюро, які сприятимуть оптимізації управління системою кредитного ризику.

Список використаних джерел:

1. Катранжи Л. Л. Страхування як спосіб гарантування безпеки банківського кредитування/ Л. Л. Катранжи, Марина А. С. // *Економіка, управління та адміністрування* - 2020. - №1. - С.116-122. – URL: <http://ema.ztu.edu.ua/article/view/200973/201064>
2. Ніколаєнко Ю. В. Світовий досвід та сучасні тенденції у галузі управління кредитним ризиком / Ю. В. Ніколаєнко. // *Ефективна економіка*. - 2015. - № 11. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2015_11_53
3. Прилуцький А. М., Пахалюк Л. В. Споживче кредитування в Україні та його особливості. *Ефективна економіка*. 2019. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=7459>
4. Христенко О. В. Теоретичні основи системи управління ризиками в діяльності банку/ О. В. Христенко, А. А. Федій // *Фінансовий простір* - 2018. - № 2. - С. 161-167.

УДК:336

Уманців Г. В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування

Київського національного

торговельно-економічного університету

Гнасько О. І.,

студентка 3 курсу

Київського національного

торговельно-економічного університету

Облікові та податкові наслідки псування цінностей підприємства

під час карантину

В сучасних умовах, в яких опинилось людство внаслідок карантину, актуалізується питання ведення бізнесу. За даними проведених досліджень